

İlahə Rəşad qızı Səfərzadə⁶

ROMAN JANRI: QADININ TARIXİ VƏ SOSIAL ROLUNA BAXIŞ

Giriş. Ədəbiyyatda qadına münasibət, onun cəmiyyətlə mübarizə məsələsi geniş bir mövzudur və müxtəlif istiqamətlərdə araşdırıla bilər. Xüsusən XIX-XX əsrlərdən etibarən qadının cəmiyyətdəki roluna müxtəlif baxış bucaqları nümayiş etdirən bir çox nəsr əsərləri yazılmış və feminist təhlilə cəlb olunmuşdur. Ustalıqla qələmə alınmış roman və hekayələr qadınların mübarizəsini cəmiyyətə təqdim edib oxucularda empatiya hissini formalaşdıran vasitəyə çevrilmişdir.

Qadın obrazları üzərində tədqiqat mövzusu çox zəngin və maraqlı bir sahədir. Bu mövzuda araşdırmalar ədəbiyyatşünaslıq, mədəniyyətşünaslıq, genderşünaslıq və sosiologiya kimi elm sahələri üzrə aparıla bilər. “İlk dəfə Qərbdə yaranmış gender tədqiqatları təkcə qadınları kişilərin hakimiyyəti altından azad etmək məqsədini güdmürdü. Bu öz hüquqlarını müdafiə etməkdə imkanları məhduddan olan cəmiyyət üzvlərinin hüquqlarını, xüsusiyyətlərini, müxtəlifliyini nəzərə almağa çağıran demokratik dünyagörüşün bir növüdür” [4, s. 23].

Qadın obrazlarının cəmiyyətlə əlaqəsi ədəbiyyatda və digər sənət sahələrində tez-tez rast gəlinən mövzudur. Bu əlaqə qadınların sosial rolları, gözləntiləri, mübarizələri, nailiyyətləri kimi müxtəlif amillərlə formalaşır və onların yaşadıkları təcrübələri, çətinlikləri başa düşmək və sosial dəyişikliklər üçün şərait yaratmaq baxımından önəmlidir. Məhz bu səbəblərdən tez-tez müzakirə olunan mövzulardan biri olmuşdur. Xüsusən dünya ədəbiyyatında bu mövzuya daim müraciət edilmiş, müxtəlif nəsr nümunələri çağdaş dövrdə mütaliə olunan klassik əsərlərə çevrilmişdir. Belə əsərlərdə qadın xarakterlər daha çox sosial normalara, ailə və güc münasibətlərinə, gender rollarına qarşı təsvir olunur.

İstər ailədə, istərsə də cəmiyyətdə qadınlara qarşı fiziki və mənəvi zorakılıq insan hüquqlarının tapdanmasıdır. Kəsiblik, işsizlik, sosial bərabərsizlik cəmiyyətdə gərginliyin artmasına və beləliklə, ilk növbədə, qadınlara qarşı təzyiqin çoxalmasına gətirib çıxarır. Qadın məsələsi tarix boyunca adətən, kişilərin üstünlüyü ilə səciyyələnir. Hələ qədim dövrlərdə kişilərin qadınlara qarşı münasibətlərini araşdırdıqda çox vaxt acınacaqlı hallara rast gəlinə bilər. Təbii ki, bütün bunlar ədəbiyyatdan da yan keçmir və xüsusən, nəsr əsərlərində öz əksini tapır. Bu məqalənin də mövzusu XXI əsr ədəbiyyatımızın diqqətəlayiq nəsr nümunələrindən olan Azər Qismətin “İlbizlər” romanındakı qadın obrazının təhlilinə həsr olunmuşdur.

Azər Qismət müasir dövr Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus üslubu və təhkiyə tərzini olan yazıçıdır. İstər hekayələrində, istərsə də romanlarında qadın obrazlarının cəmiyyətdəki yeri və rolu ilə bağlı maraqlı baxış tərzini təqdim etmiş, hadisələri gerçəklik payı ilə bərabər şəxsi interpretasiyasının harmoniyası ilə zənginləşdirmişdir. Təbii ki, bunların fonunda qadın obrazları da daha dolğun təsvir olunmuş, onların cəmiyyətdəki mövqeyi sözün gücü ilə şüurlara yol tapmışdır.

Araşdırmaya cəlb edilmiş “İlbizlər” romanındakı qadın obrazlarının mövcud vəziyyəti ilə müəyyən oxşarlıq təşkil edən dünya ədəbiyyatı nümunələrindən biri Marqaret Etvudun “Damazlıq qızın hekayəti” əsəridir. Romanda ölkədəki mövcud rejimin təsiri ilə qadınlar çox çətin vəziyyətlərdə qalırlar. Lakin Etvudun qadın obrazlarından fərqli olaraq, Azər Qismətin qadın qəhrəmanları passiv şəkildə mövcudluqdan daha çox mübarizlikləri ilə seçilir, fərqi olmadan, baş verən situasiyadan çıxmaq və bir növ daha yaxşı yaşamaq uğrunda mübarizə aparırlar.

Yazıcının “İlbizlər” əsərində də mövzu Azərbaycanın dağ kəndlərindən birində baş verən siyasi və iqtisadi böhranların girdabında mənəvi və fiziki cəhətdən məhvə doğru sürüklənən əhəlinin problemləri olsa da, hadisələrin mərkəzində qadın və onun taleyi məsələsi də durur. Yəni, müəllif öz romanında həmin dövr qadınının keşməkeşli həyat yolunu da təsvir etmiş, onların psixologiyasını incəliklərinə qədər açmışdır.

“İlbizlər” romanının əsas qadın obrazı Pəricahan

Roman canavarının meşədə qadını parçalaması xəbəri ilə başlayır. Daha sonra müəllif hadisələri iyirmi il öncəyə qaytarır – bütün əhvalatı əvvəlindən anlatmağa başlayır. Hadisələr SSRİ dağıldıqdan sonra Azərbaycanın dağ kəndində cərəyan edir. Burada adamlar, demək olar ki, daha çox tüfeyli həyat tərzini keçirir, işsizlik və savadsızlıq baş alıb gedir. İnsanlarda gələcəyə ümid qalmamışdır. Onlar, ümumiyyətlə, “gələcək” adlı məfhumun gələcəyindən belə şübhəlidlirlər: “Qadının uzağa dikilən baxışlarında nigarənliyi oxumaq yanında keçənlərə təəccüblü gəlmədi. Nigaran baxışları oxumaq üçün güzgüyə baxmağa ehtiyac qalmamışdı. Bu kəndin timsalında ölkəyə gələn günahsızlıq sindromu yaxın gələcəyə ümidləri puça çıxarır, hamıya bir vaveylə həyat yaşatdırdı” [1, s. 4].

Müəllif onların ümitsizliklə dolu güzəranlarını ən kiçik detallarına qədər təsvir edir, qadının maddi və mənəvi vəziyyətinin hansı mərhələdə olduğunu, onun şüur axınındakı qaragüruh fikirləri oxucunun nəzərinə çatdıraraq ifadə etməyə çalışır.

Pəricahan Həşimin həyat yoldaşıdır. Həşim əxlaqın, mənəviyyatın, ailə dəyərlərinin nə olduğundan tamamilə xəbərsiz, yaramaz bir obraz olaraq təsvir olunur: “... həyat yoldaşı Həşim də üstlərinə yeriyən fəlakətli günlərdən çıxış yolu tapmaqdan, təsərrüfatçılıq missiyasını arvadına ötürüb rahatlanmış və onun varlığını unutmuşdu” [1, s. 6]. Bu cümlələrlə müəllif qadın obrazının mövqeyini, ərinin baxış bucağından onun həyatdakı yerini müəyyənləşdirir.

Müəllif Pəricahanın həyat yoldaşının mənəviyyatsızlığını ifadə etmək və Pəricahanın hansı daxili iztirablar içində olduğunu göstərmək üçün həm də öz qızının Həşimə nə qədər nifrət etdiyini göstərməyə çalışır: “Bu günlərdə anasına dua edir, atasından heyif çıxmaq istəyirdi ki, hərəkətlərindən utansın...” [1, s. 8]

⁶ Bakı Dövlət Universitetinin doktorantı. ilahe.safarzadeh@gmail.com

Pəricahanın şəxsiyyət olaraq diqqət çəkən tərəflərindən biri də odur ki, o, aciz və müti xarakter olmağı aşılır. Hər nə qədər çətin olsa da, o özü öz həyatına sahib çıxan, həyata qarşı mübarizə aparmağı bacaran qadın obrazındadır.

Bu qədər bədbəxtliyin içində, nəhayət, maddi vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün ona iş tapşırılır, bununla da “qadın gülümsədi ki, deyəsən, xoş günlər başlayır” [1, s. 7]. Bir milyonçuya həmişə gənc qalmaq üçün ilbiz seliyi lazım olur. Bunun üçün də ilbiz yığma işi Pəricahana həvalə edilir. O həmin gündən etibarən yaşadığı bütün çətinliklərə rəğmən meşəyə yollanır ki, ilbiz yığıb əvəzində pul əldə eləsin.

Yazıçı Kənan Hacı “Ədəbiyyat” qəzetində vavımlanmış “İlbizlər” əsəri haqqında məqaləsində romanın qadın obrazları ilə bağlı fikirlərini belə ifadə edir: “Məsə vunan mifologiyasındakı veraltı dünya kimi əzablar məkanıdır. milyoncu Aid zavallı qadınları ora sürətli edib. Oorxu, vahimə bu qadınların bütün hücevrələrinə vavılıb. Hələ ki, kəndi və qadınları inam ağaclarına edilən dualar qoruyur. Cəzəsizliyin sınırında aclıq adlı düşməyə təslim olmayan Pəricahan bu volda ilk çıxıranlardanıdır və qadınlığına rəğmən cəsarət simvoludur. Fikirdən, güssədən vıgılıb dərd yumağına döənən kişilər bu cəsarətin hesabına avaqda qala bilməmişlər. İlbiz vığan qadınların sayı çoxalırdı. Onların həyatları güzəgi kimi çilikləniib xəzəllərin üstünə səpələnirdi. Onların iş rejimini şaxtada kömürçıxaranların ağır əməyi ilə müqayisə etmək olar” [5].

Əsərdə qorxulu məkan olaraq təsvir olunan meşə qadınların son ümid yeri kimi mənalandırılır. Pəricahan öz qızına hər gün atasına yuxu dərməni verib tez yatırtmağı tapşırıraq meşəyə ilbiz yığmağa gedir. Onun meşəyə bu müəmmalı gedişləri bir müddət sonra kənd əhalisi arasında şübhələrə səbəb olur. Onlar bu “meşə səfərlərinin” səbəbini anlamadıqları üçün Pəricahanın oraya qeyri-əxlaqi məqsədlərlə getdiyini düşünməyə başlamışdılar. Kişilər bu söhbəti öz həyat yoldaşlarının yanında danışır, nəticədə, qadınlar Pəricahanı gizlicə izləmək qərarına gəlirlər. Pəricahan isə çətin günlərdə tapdığı bu pullu işi itirməmək üçün əvvəlcə onların yanında meşəyə nə üçün getdiyini göstərməməyə səy etsə də buna nail ola bilmir. Hətta bir növ, qadınların öz beynində qurduqları qeybətləri- onun haqqındakı əsassız şübhələri də qəbullanmış olur. Eyni zamanda bu işin öhdəsindən tək gələ bilməyəcəyini nəzərə alaraq düşünür ki, qadınlardan bir nəfər də meşəyə onunla getməlidir. Bu isə qızı Firəngizi qaçıran oğlanın anası olur. Zaman irəlilədikcə daha sonra kəndin digər qadınları da Pəricahan tərəfindən bu işə cəlb edilir. Hər gün canavarların onları parçalaması qorxusunun müşayiəti ilə meşəyə yollanır, öz qazanclarını təmin edə bilmək, həyata daha sağlam tutuna bilmək üçün ilbiz yığdılar. Başlangıçda qadınların nə bu işi onlara gördürən milyonçudan, nə də niyə bu ilbizləri yığdıqlarından xəbərləri vardı. Onları tək maraqlandıran mümkün qədər çox ilbiz tapmaq və bunun müqabilində Pəricahandan daha çox pul almaq idi.

Burada təbiət öz əzəli qanunlarını dəyişmişdi. Qadınlar bir tərəfdən uşaq dünyaya gətirmək, onu böyütmək, ev idarə etmək məcburiyyətindəydisə, eyni zamanda, ailəni maddi olaraq təmin etmək də onların üzərinə düşmüşdü. İlbizyığan qadınlar artıq o həddə çatmışdılar ki, onlarda qadınlıq əlamətləri qalmamışdı. “Unudulan həm də qadınlıq əlamətlərini itirib kişiləşmələri olmuşdu. Təkcə səslərindən və qadın orqanlarından savayı. Onu da itirəydilər, canları dincələrdi ki, kişidirlər, ölənə qədər işləyib evə qazanc gətirmək bellərinin yükü, alınlarının yazısıdır. Ürəklər eyni döyünür, yeriyəndə biri digərinin xətrinə dəyməmək üçün nəfəsini ahənglə, bərabər füləyirdi...” [1, s. 111]

İlbizyığan qadınlar yaşayışlarını təmin etmək, pul qazanmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxsa da, namuslu və vicdanlı olmaq kimi xarakterlər onlar üçün çox önəmlidir. “...qadınlar bu evə uşaqların gələcəyini necə qurmaq fəlsəfəsini – pulun ən vacib, ən gərəklili dəyər ölçüsünün sübutunu gətirmişdilər. Yaşamaq istəyirsənsə, kənardan hüsnlərə fikir verməyib sağlamlıqından keçməlisən, yalnız namusunu itirməmək şərtilə. Ən ağır vaxtlarda belə namusunuzu itirməyin, o sizə əmanətdir” [1, s. 245].

Pəricahanın yaşadığı kənddə qadınlar ərlərinin sərxoşluğuna, ailəyə olan hörmətsizliyinə və hətta xəyanətinə belə susqunluqla cavab vermək məcburiyyətində hiss edirlər. Çünki onlar üçün tək gerçək var: “ailə kimi qalmağı” sonuna qədər bacarmaq və sədaqətli olmaq. Pəricahan ərinin onu aldatmasını gözləri ilə görsə də, Həşimin sevgili münasibətində olduğu qadının ərinin xəbər tutacağı təqdirdə bunun çox pis nəticələncəyini düşündüyü üçün etiraz səsinə ucalda bilmir. Onun mübarizəsi bu mənəvi işkəncəyə dözməklə şərtləndirilməmişdi. Əslində, ona səbr etmək üçün stimül verən də varlanmaq üçün dörd əlli yapışdığı işi idi. Pəricahana elə gəlirdi ki, əgər ərinin ifşa eləsə, o, cəzalandırılacaq və nəticədə şikəst qaldığı təqdirdə ömrünün sonuna kimi onun yatağının kənarında oturub bulyon içirməli olacaqdı. Müəllif qadının təfəkküründə ona mənəvi və fiziki əzab verən ərindən ayrılmaq, müstəqil həyata başlamaq düşüncəsinin mövcud olmadığını ifadə edir. Bu evliliyi qoruyub saxlayan, qadını bütün işgəncələrə səbir göstərməyə məcbur etdirən tək səbəb cəmiyyətin qınağı deyildir, o həm də nə olursa olsun, ərinə sanki özünün bir parçası kimi baxır. Bu münasibətdən və öz həyat tərzindən usandığı zamanlarda belə onunla bir bütün olduğunun fərqi vardır. O, şüurlu düşüncələrin təsiri ilə fikirləşirdi ki, əgər maddi problemlərini həll edə bilsə, deməli, əriylə də münasibətləri qaydasına qoymağı bacaracaq. Bütün bunlarla bərabər eyni zamanda həyatının puç olduğunu da anlaya biləcək təfəkkürə sahibdir. Bunu Pəricahanın qızına verdiyi məsləhətlərdə də aydın duymaq olur: “Ailə həyatı qursan, beləsinə ərə getmə, qızlıq hörüklerini ağart, amma öz əlinlə öz başına daş salma” [1, s. 125].

Pəricahanın əsər boyu əri ilə dialoq quraraq bu vəziyyəti etirazını bildirdiyi müşahidə olunmur. Onun ürək yangısı, gərgin psixoloji hallarını isə şüur axını və daxili monoloqlarındadır. “Qadınlar üçün ən uyğun dil danışmaq və ya susmaqdır. Özlərinə görə dili tapa bilməyən qadınlar kişilərinkini işlətmək məcburiyyətindədirlər, fəqət kişilərin dili ilə öz düşüncələrini çatdırma bilməyəcəklərini bildikləri üçün susmağı üstün tuturlar” [3, s. 128].

Əsər boyu Pəricahanın “susması” da onun zəif bir xarakter olmasından deyil, bu vəziyyətdə susmağın daha məziyyətli olması ilə bağlıdır.

İlk baxışda ailə-məişət zəminində qadın qəhrəmanın başına gələnlər və yaşadığı hisslər adi görünsə də, dərinə getdikdə aydın olur ki, əslində, bu cür qadınlar cəmiyyətin psixologiyasını formalaşdırırlar. Onlar özünəhərmət, sevgi, sədaqət, mənlilik kimi məfhumların məhz qadın hissələrinə aid olan qismini ifadə edirlər.

Bir cəmiyyətdə qadınlar güclü xarakterə, öz ayaqları üzərində dura biləcək potensiala sahib deyillərsə, o cəmiyyətdə inkişafdan, tərəqqidən söhbət gedə bilməz. “Qadının alçaldılması cəmiyyətin tənəzzülü deməkdir. Hələ qədim dövrlərdə qadının cəmiyyətdəki rolunun inkar edilməsinin nəticəsidir ki, qədim Yunan mədəniyyəti sonralar tənəzzülə uğramışdır.

Məşhur utopik sosialisti Şarl Fure “Hər hansı bir cəmiyyətin inkişafı həmin cəmiyyətdə qadının vəziyyətindən asılıdır” deməkdə haqlı idi. Qadınların vəziyyəti isə tarix boyu fərqli olmayıb. Buna səbəb əsrlər boyu qadının üzərində kişinin ağalığı, onun ictimai-iqtisadi həyatdan, cəmiyyətdən təcrid edilməsi olmuşdur” [2, s. 7].

Pəricahanı tək xoşbəxt və gələcəyə ümidli edən səbəb ilbiz toplamağı idi. O, ilbizləri görəndə bütün problemlərini, hətta ərinin, onun sevgilisini unudur, sanki yenidən həyat onun üzünə gülümsəyirdi. İlbizlər onun ən böyük inam, güman yeri olmuş, onları itirmək isə ən qorxulu kabusuna çevrilmişdi: “... bununla da qadının ağ günə çıxmaq üçün dəftərdəki ilbiz pulu cızma-qarası, hər dəfə böyük ümidlə, sevincli gözyaşlarına boğulub yenə və yenə etdiyi hesablamaları bu dünyaya gəlişindən tutmuş Həşimə ərə getməyinə qədər etdiyi səhvədən sonra növbəti dəfə qəlbini sındıracaqdı...” [1, s. 209]

Yazıçı romanda qadının həyat və taleyi məsələsini qabartmış, Pəricahan ailə naminə hər şeyə sinəyə çəksə də, içindəki səssiz üsyanın, kor ümiddən yapışmanın əzabını müəllif real boyalarla təsvir etmişdir.

Pəricahan ilbiz yığımından əldə etdikləri pulu qadınlar arasında böləndə onlar özlərinə düşən məbləğlə razılaşmır. Nəticədə, ərləri meşəyə getmələrini qadağan etsə də, qadınların üsyanı nəticəsində fikirlərindən dönürlər. Qadınların dilindən yazılmış monoloqda onların əsərin əvvəlində Pəricahana olan münasibətləri ilə sonrakı düşüncələri arasındakı fərq açıq-aşkar görünür. Burada bir nüans da maraqlıdır ki, qadınlar artıq özlərinin bir növ “kişiləşdiklərinin” fərqi varıblar. Bunun da səbəbi ərlərinin işləməkdə və pul qazanmaqda olan səriştəsizliklərindən, başlarını boş söhbətlərə və qeybətlərə qatmaqlarından, tənəbbülliklərindən əlavə, məhz onlara özlərini qadın kimi hiss etdirmək yerinə, bunu daha çox gedib əcnəbi qadınlar üçün etməkləri diqqətçəkəndir. Heç də təsadüfi deyil ki, Pəricahanın əri Həşimin sevgili münasibətində olduğu Klavdiya da əcnəbi qadındır.

Əsərdə hər nə qədər ərinin Pəricahana xəyanəti və yaramaz bir adam olması vurğulansa da, qadını daim sədaqət, qayğıkeş və qızına da atasına qarşı hörmətsizlik etməməyi dönə-dönə tövsiyə edən qadın – həyat yoldaşı obrazında görürük. Əsər Pəricahanın vaxtaşırı məyusluqları, sevincləri, həyata ümidləri, çarəsiz halları, fədakarlıqları, öz həqiqətləri və yanımları ilə müşayiət olunur.

Romanın sonunda göstərilir ki, Pəricahan və xəstə əri sağdır, roman boyu sözü gedən - əhalinin narahatlığına səbəb olan stansiya artıq bağlanmış, qızları evlənmiş, nəvələri ilə onu görməyə gələcək. Qonşular isə keçmişdə kəndi achiqdan xilas elədiyi üçün qadına- Pəricahana minnətdardırlar. Pəricahan obrazı güclülük, hər vəziyyətdə özünü sübut etməyi bacaran, çıxış yolu tapan ləyaqətli qadın obrazları sırasındadır. O, bütövlükdə mübariz qadın obrazı kimi dəyərləndirilə bilər.

Nəticə. Ədəbiyyat tarix boyu müxtəlif qadın xarakterlərinin dərin və təsirli portretlərini təklif etmişdir. Bu qəbildən olan əsərlərin mərkəzində qadın obrazları yer alır, müxtəlif cəmiyyət qanunları və rejimlər daxilində onların taleləri əsas mövzulardan birinə çevrilir. Qadının tarixdəki rolu, cəmiyyətdəki yeri, cəmiyyətin qadına münasibəti ədəbiyyatın əzəli mövzularından hesab olunur. Cəmiyyətin strukturunda gedən mürəkkəb təkamül prosesi fonunda yaradılan qadın xarakterlərinin təhlili estetik hadisə kimi böyük maraq doğurur. Çağdaş Azərbaycan romanlarının da bu baxımdan daha geniş tədqiqatı, fikrimizcə, ədəbiyyatsünaslığın qarşısında duran məsələlərdən biridir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Azər Qismət. İlbizlər. Bakı: Pergament, 2021. 462 s.
2. Sabir Gəncəli. Qadın, gözəllik, ülvyyə. Bakı: Azərbaycan, 2001. 335 s.
3. Eunkyung Oh. Türkiyə və Koreya romanlarında qadın. Bakı: Nurlar, 2020, türkcədən çevirən Aygün Ali.
4. Qafarova S. Gender və Filologiya. Dərs vəsaiti. Bakı: Mütərcim, 2009. 144 s.
5. <https://edebiyat.az/edebi-tenqid/1820-kenan-haci-edebiyatimizda-ilbiz-obrazi-azer-qismetin-ilbizler-romani-uzerine-notlar.html>

Açar sözlər: qadın, obraz, cəmiyyət, ədəbiyyat, roman

Ключевые слова: женщина, образ, общество, литература, роман

Key words: woman, character, society, literature, novel

Roman janrı: qadının tarixi və sosial roluna baxış

Xülasə

Məqalə çağdaş Azərbaycan yazıçılarından biri Azər Qismətin “İlbizlər” romanında yer alan qadın obrazların, xüsusən də Pəricahan xarakterinin təhlilinə həsr olunub. Müəllifin əsəri araşdırmaya cəlb edilərək oradakı obrazların təmsalında qadının daşlaşmış cəmiyyət qanunları ilə mübarizəsi, onun tarixi və sosial roluna baxış məsələləri tədqiq olunur. Göstərilir ki, ədəbiyyat qədim dövrlərdən bu günədək insan hissələrinin öyrənilməsində, oxucularda empatiya qabiliyyətinin formalaşdırılması inkişaf etməsində, əzələn, mənəvi və fiziki istismara məruz qalan təbəqənin səsinin cəmiyyətə bəyan edilməsində çox mühüm əhəmiyyət kəsb etmiş, tələyüklü məsələləri gündəmə gətirərək problemlərin həll olunmasına müvəffəq olmaq yolunda addımlar atılmasına nail ola bilmişdir. Yazıçının bu romanı da qadının güclü, təsirli, müstəqil ola biləcəyini göstərməklə gender bərabərliyi uğrunda mübarizəyə də təkan vermək

iqtidarındadır.

Жанр романа: обзор исторической и социальной роли женщины

Резюме

Статья посвящена анализу женских персонажей, в частности персонажа Париджахан, в романе «Улитки» одного из современных азербайджанских писателей Азера Кисмета. Исследованию привлечено авторское творчество, на примере героев которого изучается борьба женщины с окаменевшими законами общества, историческая и социальная роль женщины. Показано, что литература с древнейших времен до наших дней имела большое значение в изучении человеческих чувств, в формировании и развитии способности читателя сопереживать, в возведении голоса угнетенного, морально и физически эксплуатируемого класса перед обществом, поднимая судьбоносные проблемы и предпринимая шаги по их успешному решению. Этот роман писателя также способен стимулировать борьбу за гендерное равенство, показывая, что женщина может быть сильной, влиятельной, независимой.

Novel genre: overview of the historical and social role of women

Abstract

The article is devoted to the analysis of female characters, in particular the character of Paridjahan, in the novel "Snails" by one of the modern Azerbaijani writers Azer Kismet. The study involves the author's work, on the example of whose heroes the struggle of a woman with the petrified laws of society, the historical and social role of a woman are studied. It is shown that literature from ancient times to the present day has been of great importance in the study of human feelings, in the formation and development of the reader's ability to empathize, in proclaiming the voice of the oppressed, morally and physically exploited class before society, raising fateful problems and taking steps to successfully solve them. This novel by the writer is also able to stimulate the struggle for gender equality, showing that a woman can be strong, influential, independent.

Rəyçi: dos. L.Ələkbərova